



Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

29. 1. 2024. – 2. 2. 2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE



Sarajevo, 5. 2. 2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
29.01.2024. – 02.02.2024.

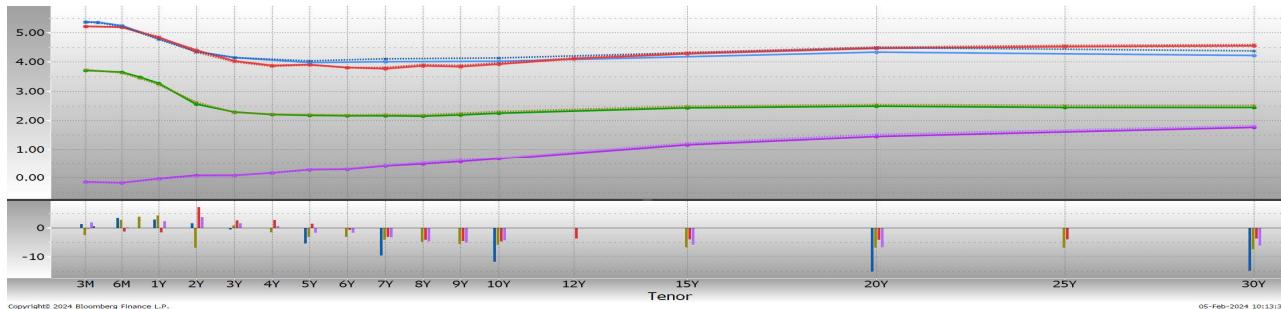
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan									
	26.1.24	-	2.2.24	26.1.24	-	2.2.24	26.1.24	-	2.2.24							
2 godine	2.63	-	2.57	↘	4.35	-	4.36	↗	4.35	-	4.42	↗	0.05	-	0.09	↗
5 godina	2.20	-	2.17	↘	4.04	-	3.98	↘	3.89	-	3.91	↗	0.30	-	0.29	↘
10 godina	2.30	-	2.24	↘	4.14	-	4.02	↘	3.96	-	3.92	↘	0.72	-	0.67	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	26.1.24	-	2.2.24	
3 mjeseca	3.764	-	3.742	↘
6 mjeseci	3.621	-	3.648	↗
1 godina	3.271	-	3.316	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica



Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 2. 2. 2024. (pone linijske) i 26. 1. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

MMF je poboljšao globalne ekonomske izglede, predviđajući rast od 3,1% za 2024. godinu u odnosu na prethodnu procjenu od 2,9%. Predviđaju „meko slijetanje“ za globalnu ekonomiju, sa smanjenjem inflacije sa 6,8% u 2023. godini na 5,8% u 2024. i 4,4% u 2025. godini. Predviđanje je podržano solidnim ekonomskim rastom i padom inflacije. Poboljšani su i izgledi u tekućoj godini za ekonomije SAD-a, za koju se prognozira stopa ekonomskog rasta od 2,1% (oktobarska prognoza iznosila je 1,5%), i Kine, za koju je projekcija revidirana na 4,6% (oktobarska prognoza iznosila je 4,2%). Međutim, problemi u Evropi su i dalje prisutni, te se za eurozonu prognozira skromna stopa ekonomskog rasta od 0,9% u 2024. godini (što je lošije od oktobarske prognoze rasta od 1,2%). MMF je istakao potencijalne rizike, uključujući nove skokove cijena roba izazvane geopolitičkim šokovima i globalnim poremećajima u snabdijevanju zbog napada militanata na Crvenom moru ili eskalacije sukoba na Bliskom istoku. Osim toga, istaknuto je da bi postojanost inflacije mogla „primorati“ centralne banke da održavaju kamatne stope na višem nivou tokom dužeg perioda.

EUROZONA

U protekloj sedmici objavljen je veći broj ekonomske podataka, od kojih se posebno može izdvojiti stagnacija BDP-a u eurozoni u IV kvartalu 2023. godine (u odnosu na očekivani pad od 0,1%), koja je omogućila izbjegavanje ulaska regije u tehničku recesiju. Takođe, preliminarni podaci pokazali su da je u eurozoni u januaru inflacija zabilježila blagi pad, ali manji od očekivanog, što je donekle ograničilo očekivanja o mogućnosti da bi ECB već u aprilu mogla da donese odluku o prvom smanjenju kamatnih stopa. Objavljeni pojedinačni podaci o inflaciji pokazali su da je ista bilježila različit smjer kretanja u članicama eurozone, pa je tako u Njemačkoj i Francuskoj došlo do

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. CBBiH ne može garantovati nijihu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

većeg pada od očekivanog, dok je u Nizozemskoj, Španiji i Italiji inflacija povećana više od očekivanja. Pored toga, na kraju sedmice objavljeni su znatno bolji podaci od očekivanih o broju zaposlenih u raznim sektorima u SAD-u, što je uticalo na pad očekivanja po pitanju početka smanjenja kamatnih stopa Fed-a, ali i ECB-a. Zbog povećanih očekivanja da bi ECB već u aprilu mogla donijeti odluku da smanji kamatne stope, prinosi obveznica eurozone na početku sedmice bilježili su pad, ali je u četvrtak, a posebno u petak, došlo do korekcije prinosa naviše. Veći broj članova UV ECB-a bio je stava da je isuviše rano da se kamatne stope smanjuju, iako je bilo onih koji smatraju da je bolje početi sa postepenim smanjenjima kako bi se izbjegla potreba za naglim promjenama kasnije. Bez obzira na ovakve izjave, do bitnijeg ublažavanja očekivanja mogućeg prvog smanjenja kamatnih stopa ECB-a došlo je tek nakon veoma pozitivnih podataka sa tržišta rada objavljenih krajem sedmice. U odnosu na prethodnu sedmicu, prinosi njemačkih obveznica smanjeni su između 3 i 6 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica na srednjem i prednjem dijelu krivulje povećani za 2 i 9 baznih poena, respektivno, a prinosi obveznica duže ročnosti smanjeni za 1 bazni poen.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period	
1.	BDP – EZ (Q/Q) prelim.	IV kvartal	-0,1%	0,0%	-0,1%
2.	BDP – Njemačka (Q/Q) prelim.	IV kvartal	-0,3%	-0,3%	0,0%
3.	BDP – Francuska (Q/Q) prelim.	IV kvartal	0,0%	0,0%	0,0%
4.	BDP – Španija (Q/Q) prelim.	IV kvartal	0,2%	0,6%	0,4%
5.	BDP – Italija (Q/Q) prelim.	IV kvartal	0,0%	0,2%	0,1%
6.	BDP – Austrija (Q/Q) prelim.	IV kvartal	-	0,2%	-0,5%
7.	BDP – Belgija (Q/Q) prelim.	IV kvartal	-	0,4%	0,4%
8.	BDP – Portugal (Q/Q) prelim.	IV kvartal	0,3%	0,8%	-0,2%
9.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	JAN	2,7%	2,8%	2,9%
10.	Stopa temeljne inflacije – EZ (prelim.)	JAN	3,2%	3,3%	3,4%
11.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	JAN	3,6%	3,4%	4,1%
12.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	JAN	3,2%	3,1%	3,8%
13.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	JAN	2,4%	3,1%	1,0%
14.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	JAN	3,0%	3,5%	3,3%
15.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	JAN	0,8%	0,9%	0,5%
16.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G)	DEC	-	-0,9%	0,3%
17.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	DEC	-	-20,5%	-16,5%
18.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	DEC	-	-3,0%	-2,8%
19.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	JAN	46,6	46,6	44,4
20.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	DEC	-0,2%	0,9%	0,4%
21.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	DEC	-	0,9%	-1,2%
22.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	DEC	-1,9%	-4,4%	-1,2%
23.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	DEC	-	1,9%	3,7%
24.	Maloprodaja – Španija (G/G)	DEC	-	3,1%	5,0%
25.	Stopa nezaposlenosti – EZ	DEC	6,4%	6,4%	6,4%
26.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	JAN	5,9%	5,8%	5,8%
27.	Stopa nezaposlenosti – Italija	DEC	7,5%	7,2%	7,4%
28.	Stopa nezaposlenosti – Irska	JAN	-	4,5%	4,5%
29.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	JAN	-	60,4	-27,4

SAD

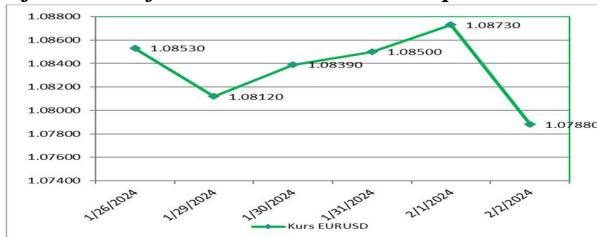
Protekle sedmice završena je **sjednica FOMC-a na kojoj su, u skladu sa očekivanjima, zadržane nepromijenjene kamatne stope (ciljni raspon 5,25% - 5,50%), uz naglasak da su ekonomski izgledi neizvjesni.** Nakon sjednice saopšteno je da FOMC neće žuriti sa smanjenjem kamatnih stopa sve dok se ne stekne veće povjerenje u to da se inflacija kreće prema ciljanim 2%. Takođe, istaknuto je da će kreatori monetarne politike pažljivo pratiti ekonomski podatke, od kojih će, između ostalog, zavisiti buduće odluke i potezi Fed-a. Paragraf sa smjernicama u prethodnom saopštenju FOMC-a, posebno o "utvrđivanju obima dodatnog učvršćivanja politike", zamijenjen je sljedećim tekstrom: "U razmatranju prilagodavanja ciljanog raspona referentne kamatne stope Fed-a, FOMC će pažljivo procijeniti dolazne podatke, evoluirajuće izglede i ravnotežu rizika". Saopšteno je da povlačenje kvantitativnih olakšica treba nastaviti istim tempom kao i prije. Paragraf o otpornosti bankarskog sistema je izbrisana, što je ostavilo utisak da Fed više nije zabrinut zbog bankarskih turbulencija koje su zabilježene u martu 2023. godine. Predsjednik Fed-a, Powell, izjavio je da će Amerikanci možda morati čekati nakon marta da centralna banka smanji kamatne stope jer zvaničnici traže više ekonomskih podataka kako bi potvrdili da se inflacija spušta na 2%. Goolsbee iz Čikaga istakao je da želi vidjeti više dokaza da je Fed na putu ka svom ciljanom nivou inflacije od 2% prije nego što smanji kamatne stope, iako nije odbacio martovsko smanjenje. Članica FOMC-a, Bowman, očekuje da će se inflacija dodatno usporiti sa politikom „i dalje na čekanju“, ali je naglasila da je prerano razmišljati o ublažavanju.

Ekonomisti Goldman Sachs Group Inc pomjerili su prognozu za prvo smanjenje referentne kamatne stope Fed-a na maj, dok su ranije predviđali da će prvo smanjenje uslijediti u martu. Analitičari i dalje očekuju pet smanjenja u tekućoj godini i još tri u 2025. godini. Takođe, očekuju da će se temeljni PCE deflator smanjiti barem nekoliko desetina ispod srednje projekcije FOMC-a od 2,4% ove godine, sa dalnjim smanjenjem u 2025. godini.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks potrošačkog povjerenja	JAN	114,8	117,8
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. jan	-	-7,2% 3,7%
3.	ADP promjena broja zaposlenih	JAN	150.000	107.000
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. jan	212.000	224.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. jan	1.839.000	1.898.000
6.	PMI indeks proizvođačkog sektora (final.)	JAN	50,3	50,7
7.	Stopa nezaposlenosti	JAN	3,8%	3,7%
8.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	JAN	185.000	353.000
9.	Promjena zaposlenih privatni sektor	JAN	170.000	317.000
10.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	JAN	3.000	23.000
11.	Fabričke porudžbine	DEC	0,2%	0,2%
12.	Porudžbine trajnih dobara F	DEC	0,0%	0,0%
13.	ISM indeks prerađivačkog sektora	JAN	47,2	49,1
				47,1

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice



USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0853 na nivo od 1,0788.

VELIKA BRITANIJA

Fokus finansijskog tržišta Velike Britanije bio je usmjeren na sjednicu BoE, održanu 1. februara. Odlučeno je da se referentna kamatna stopa i dalje zadrži na najvišem nivou u posljednjih 15 godina (5,25%). Dva člana MPC BoE glasala su za povećanje kamatne stope, dok se Swati Dhingra zalagala za trenutno smanjenje kamatne stope od 25 baznih poena zbog zabrinutosti da bi kašnjenje u transmisiji mjera monetarne politike moglo dovesti do prereztriktivnih uslova. Preostalih šest članova MPC BoE glasalo je da se kamatne stope zadrže nepromijenjenim. U popratnom saopštenju izostavljena je izjava kojom se signalizira dalje pooštavanje, ukoliko se pojave uporni inflatori pritisci, kao što je i bilo očekivano. Guverner BoE, Bailey, je na pres konferenciji izjavio da je zadovoljan kretanjem ekonomskih parametara, navodeći da još nije pravi momenat za smanjenje kamatnih stopa. Bailey je istakao složenost postizanja ciljane inflacije i upozorio da se ne očekuje dalji značajni pad cijene energije. Dodao je da inflacija neće dostići ciljani nivo od 2% do 2026. godine, ali da se očekuje da će se približiti ovom nivou u proljeće 2024. godine. Naglasio je i probleme u trgovini kao dodatni rizik za projekcije inflacije, napominjući da se oko dvije trećine najvećeg uticaja rastućih kamatnih stopa na ekonomiju već odrazilo.

Glavni ekonomista BoE, Pill, smatra da još nije momenat za smanjenje referentne kamatne stope, uprkos signalima da su troškovi pozamlijivanja vjerovatno dostigli vrhunac. Pill je naglasio potrebu za procjenom privremenih odstupanja inflacije u narednim mjesecima, navodeći da neophodnost restriktivne politike ne podrazumijeva da kamatne stope moraju ostati na sadašnjim nivoima neodređeno vrijeme.

Cijene kuća u Velikoj Britaniji zabilježile su rast, sugerujući da se tržište nekretnina u Velikoj Britaniji poboljšava zbog smanjenja kamatnih stopa na hipoteke i očekivanja da će BoE početi da smanjuje kamatne stope tokom ove godine. Otpornost tržišta nekretnina ukazuje na pozitivnije izglede za širu ekonomiju Velike Britanije.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomska indikacija	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BRC indeks cijena u prodavnicama (G/G)	JAN	-	2,9% 4,3%
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	DEC	53.000	50.500 49.300
3.	Nationwide cijena kuća (M/M)	JAN	0,1%	0,7% 0,0%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	JAN	47,3	47,0 46,2

Tokom protekle sedmice, GBP je blago aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85440 na nivo od 0,85405. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,2703 na nivo od 1,2631.

JAPAN

Prinosi japanskih državnih obveznica nisu bilježili veće promjene u prethodnoj sedmici. Premijer Kishida istakao je značaj rasta plata za stimulaciju ekonomije, naročito rasta koji će prevazići inflaciju. Istovremeno, rastu špekulacije o mogućnosti održavanja opštih izbora ove godine. MMF smatra da BoJ treba biti spremna da poveća kamatne stope u slučaju neočekivanog rasta inflacije, priznajući da je trenutna politika prikladna. Takođe, najnoviji izvještaj MMF-a o ekonomskim izgledima (World Economic Outlook) smanjio je izglede za ekonomski rast Japana na 0,9% za 2024. godinu, sa 1,9% iz 2023. godine.

Zvaničnici su nakon sastanka BoJ prošle sedmice nagovijestili da se BoJ približava prvom povećanju svoje kamatne stope još od 2007. godine, pri čemu je jedan od njih čak upozorio da ne bi trebalo propustiti ovu priliku da se to uradi. Cijene dionica japanskih kompanija za transport rastu, prevazilazeći ciljane cijene analitičara. Ovo je velikim dijelom uzrokovano krizom na Crvenom moru.

Jedna od najvećih industrijskih unija u Japanu, UA Zensen, planira da poveća plate za čak više od 6% sa ciljem da započne ciklus rasta plata i cijena koji bi omogućio BoJ da poveća kamatne stope i ojača JPY. Predsjednik ove Unije, Matsuura, smatra da je deprecijacija JPY otišla predaleko i da bi bilo dobro kada bi BoJ preduzela nešto da ispravi ovu situaciju, ali i da kompanije treba da povećaju plate kako bi omogućile BoJ ovaj potez. Japanska banka Aozora Bank Ltd. izgubila je na vrijednosti svojih dionica u četvrtak i petak, uslijed gubitaka povezanih sa američkom imovinom. Ovo je bio njen najveći gubitak u posljednjih 15 godina. Bez obzira na mali oporavak nakon toga, vrijednost dionica ove banke je i dalje za 30% manja nego ranije.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa nezaposlenosti	DEC	2,5%	2,4%
2.	Omjer broja zaposlenih i broja prijavljenih radnika	DEC	1,28	1,27
3.	Maloprodaja (G/G)	DEC	5,1%	2,1%
4.	Industrijska proizvodnja (M/M) P	DEC	2,5%	-0,9%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	DEC	0,2%	-0,7%
6.	Indeks povjerenja potrošača	JAN	37,5	38,0
7.	Indeks započetih kuća (G/G)	DEC	-6,6%	-4,0%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	JAN	48,0	48,0
9.	Monetarna baza (G/G)	JAN	-	4,8%
				7,8%

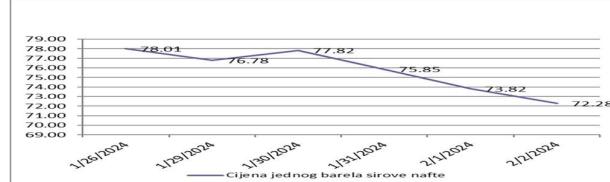
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 160,79 na nivo od 160,07. JPY je blago deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 148,15 na nivo od 148,38.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak iznosila je 78,01 USD (71,88 EUR). Tokom protekle sedmice, cijena nafte imala je tendenciju smanjenja. Početkom sedmice, cijena ovog energenta smanjena je jer su tržišta apsorbirala vijesti o napadu dronom na američke snage u Jordanu. Objavljena je i vijest da će SAD obnoviti naftne sankcije Venecueli, ako opozicionoj kandidatkinji Corini Machado bude zabranjeno da se kandiduje za predsjednika. U utorak je cijena nafte zabilježila rast. Saudi Aramco saopštio je da će odustati od svog plana za povećanje kapaciteta proizvodnje nafte na 13 miliona barela dnevno, prateći naredbu Vlade da zadrži proizvodnju na nivou od 12 miliona barela dnevno. Neočekivani potez postavlja pitanja o izgledima Saudijske Arabije o budućoj potražnji za naftom, uprkos ranijim planovima za proširenje kapaciteta do 2027. godine. Ova odluka, koja utiče na globalna tržišta nafte, može ukazivati na promjenu fokusa zemlje na diverzifikaciju svoje ekonomije, posebno na prirodnogas, hemikalije i obnovljive izvore energije. Sredinom sedmice, cijena ovog energenta je smanjena, nakon što su podaci EIA-e pokazali da su zalihe sirove nafte u SAD-u porasle u sedmici ranije dok su se rafinerije oporavile od hladnog vremena. Zalihe sirove nafte porasle su za 1,2 miliona barela, na 420,7 miliona barela, u sedmici koja je završila 26. januara u poređenju sa očekivanjima analitičara u anketi Reutersa o povlačenju od 217.000 barela. Iz EIA-e je takođe saopšteno da će globalna potražnja za naftom dostići vrhunac prije 2030-ih, zbog sporijeg ekonomskog rasta Kine i tranzicije na čistu energiju. Cijena nafte nastavila je bilježiti smanjenje i u četvrtak, nakon što je tržište percipiralo da OPEC-ova implementacija svježih rezova u snabdijevanju ovim energentom nije tako snažna kao što sugerisu podaci. Istraživanje Bloomberga pokazalo je da je proizvodnja nafte ove grupe pala za 490.000 barela dnevno prošlog mjeseca, na 26,57 miliona barela.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednog barela sirove nafte zabilježila je najniži nivo u posljednjih skoro mjesec dana, te je iznosila 72,28 USD (67,00 EUR). Cijena nafte smanjena je u odnosu na prethodnu sedmicu za 7,35%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice



Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.018,52 USD (1.859,87 EUR).

Fokus investitora koji investiraju u zlato prošle sedmice bio je na odlukama sa sjednice FOMC-a, kao i objavljuvanju godišnjeg izvještaja World Gold Council-a. Početkom sedmice, cijena zlata zabilježila je rast koji je bio podstaknut smanjenjem prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacijom USD, kao i pojačanom zabrinutošću zbog eskalacije geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku. SAD su najavile oduzimanje dozvole dodijeljene venecuelanskom državnom proizvođaču zlata, nakon odluke Vlade Venecuele da zabrani vodećem opozicionom kandidatu da učestvuje na predstojećim izborima. Prema podacima World Gold Council-a, ukupna potražnja za zlatom dostigla je rekord prošle godine i očekuje se da će se ponovo povećati u ovoj godini, kako se Fed približava smanjenju kamatnih stopa, potencijalno podržavajući cijenu ovog plemenitog metala. Ukupna potrošnja porasla je za oko 3% na 4.899 tone prošle godine, podržana snažnom potražnjom na OTC tržištu, kao i kontinuiranom kupovinom od strane centralnih banaka. Najviše zlata u svoje rezerve dodale su Narodna banka Kine (225 tona), Narodna banka Poljske (130 tona) i Centralna banka Singapura (77 tona), dok su Centralna banka Uzbekistana (25 tona) i Narodna banka Kazahstana (47 tona) bili najveći prodavači zlata među centralnim bankama.

Nakon što su u petak objavljeni pozitivni podaci sa tržišta rada, prinosi američkih državnih obveznica zabilježili su rast, dok je USD aprecirao, a što se u konačnici odrazilo na smanjenje cijene ovog plemenitog metala. Cijena zlata u petak je smanjena i pod uticajem izjave predsjednika Fed-a, Powell-a, da će investitori možda morati čekati nakon marta da Fed smanji kamatne stope.

Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.039,76 USD (1.890,77 EUR). Cijena zlata je u protekloj sedmici zabilježila rast od 1,05% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

